

Na Polževo na počitnice!

S Polževega je najlepši razgled, kar jih more nuditi Dolenjska

Ljubljana, 29. julija
Kje so ste tisti časi, ki je šel Fran Erjavčev slihar lezel na Golovec? Mnogo je polj takrat doživel, čeravno je bila kratka njegova pot. Toda česa vsega ne bi doživel šele, če bi se spustil tja do Višnje gore in še naprej — na Polževo!

Lepa je Gorenjska s svojimi sivimi velikani in divna je Stajerska z zelenim Pohorjem in Slovenskimi gorami — toda vse to se združuje v enem samem razgledu s Polževega pod cerkvico sv. Duha. Tu imate gozdove, bukovce in smrekove, hribe in doline in v ozadju planine — Julijske in Savinjske Alpe. Če gredo peš iz Višnje gore skozi Pristavo in gozd, ki je gotovo najlepši prirodni park na Dolenjskem — vas navdušuje ravna senčna pot, da vam je žal, ko se konča in se pred vami odpre razgled na cerkvico sv. Duha in dom pod njim, Polževo. Če sedite v avto ali voz, vas pripelje čisto pred dom, da vam je treba samo vstopiti in si privzeti dušo, ki je med potjo od navdušenja skoraj odletela. In potem se ozrete in se čudite, da šeste obiskali tega skrivnega raja in prisrežete, da postanete stalen gost Polževega.

Letos bo zgrajena nova cesta, ki bo peljala od Pščenika čez Novo in Križko vas do doma, prihodnje leto pa bo podaljšana na drugo stran prav do Krke. Izletniki in pešci, ki bodo potovali na Dolenjsko, bodo imeli na tej cesti gotovo najlepši razgled, kar nam jih more nuditi Dolenjska. Najbrže pa na bo med

njimi nobenega, ki se ne bi ustavil pred domom in z veseljem sprejel ponudeno mu prvovrstno postrežbo sedanjega oskrbnika, ki se trudi na vse načine, da bi gostom čim bolj ustregel. V Ljubljani sem zvedel za dobro kapljico na Polževo in po dolgem odlašanju sem se vendar odločil za ta izlet. No, odkrito rečeno, da sem očaran nad presenečenji, ki jih skriva ta prelepi kraj — čisto pozabil na kapljico, ki me je prav za prav tja gori privlekla. In me seveda vinca tudi ni pozneje razočaralo in kuhinjske dobrote Polževega ne zastajajo prav nič za pijačo. Da se je oskrbnik izneveril pri postrežbi polževe počasnosti, mu štejemo samo v dobro.

In še v nečem se naš Polž loči od pravega, to je, da je njegova hišica odprta tudi pozimi, ko nudi smučarjem toplo zavetišče. Gori doli gre smučina od Grosuplje čez Polževo do Stične... Zima je pa še daleč, zdaj smo sredi pasjih dni, ko je človeku odhiti na svežem zraku, sredi zelenih gozdov tako zelo potreben. Polževo je kot ustvarjeno za počitek in je priporočljivo tem bolj, ker je od vseh naših letovišč najbližje Ljubljani, ker nikjer ne najdete tako idealnega mira s tako čistim zrakom in krasnim razgledom. Postrežba je zdaj v domu prvovrstna, cene pa zelo zmerno. Polna penzija s petkratno hrano dnevno stane samo 45 din. Dom na Polževo ima telefon (medkrajevni Višnja gora 1), električno razsvetljavo, vodovod, kopalnico in radio.

Zlati zaklad na dnu Seine

Kaj ve vsak otrok v Le Havru? Francozi kronski zaklad, sloveča ogrlica Martje Antoinette, dragulji in zlato plemiških rodbin in samostanov, leži na ladji na dnu Seine. To bo dogodek, senzacionalnejši od romantičnega dviganja zakladov iz potopljenih piratskih ladij, ker gre za milijardno vrednost v zlatu in draguljih, deloma ras za francoski kronski zaklad iz revolucije. Še 150 let leži ta zaklad v potopljeni jadrnici ob ustju Seine blizu ribiške vasice Quillebeuf.

Pravičija ali rešnica? Gre za veliko jadrnico, ki je bil njen kapitan Anglež Cumming. Že pri imenu ladje se začenja skrivnost. »Telemaque« se je imenovala in to ime je bilo za takratne čase zelo moderno. Jadrnica je vozila v primeri z drugimi zelo hitro. Spremljala jo je bajna druga ladja »Quintadoine«. 3. januarja 1790 sta bajne zapustili obe ladji v gosti megli Rouen na Seini, toda počasneje »Quintadoine« je dohitela revolucionarna policija, ker je vozila premoženje bežečega francoskega plemstva. O tej ladji se pozneje ni več govorilo. Po drugi verziji je pa izpremenila zagonetna ladja še v širokem ustju reke svoje ime iz »Quintadoine« v »Telemaque«. Nastala je bila zelo močna plima tako, da bi se bil vsak kapitan z normalnim tovorom in čisto vestjo zatekel v najbližje pristanišče. Kapitan »Telemaque« je pa imel posebno nalogo. Dobil je bil spremeno pismo, ki ga je smel odpreti šele onstran morskega svetilnika v Quillebeufu. Toda ponoči in v megli je postala ladja igračka besnečih elementov. Potopila se je in kapitan se je rešil z desetimi možmi posadke v zadnjem trenutku. To je bilo tik pred morskim svetilnikom v Quillebeufu.

Kaj govori za to, da je ostalo v potopljeni ladji res toliko milijonov — govori se o 85.000.000 zlatih frankov? Da je ostal spomin na to ladjo v Franciji živ, pričajo mnogi, toda brezuspešni poskusi dvigati ladjo. Zdalj, ko je zlato tako močno poskilo v vrednosti in pomenu, so se zopet lotili tega naloga. Potopljeno ladjo hoče dvigniti holandsko-francoski konvencij, ki naj bi mu pripadla tretjina zaklada.

Poroka najmlajšega Rooseveltovega sina

Pred dobrim letom je svetovni tisk zaželel vest, da se je Rooseveltov sin Franklin oženil z Ethel Dupontovo. Ethel je hči bogatega tovarnarja orožja Duponta in svetovni tisk je porabil to priliko za ugotovitve, da so Duponti mogočnejši od Morgansov, bogatejši od Vanderbiltoev in vplivnejši od Astorjev. Čez nekaj mesecev smo pa zvedeli, da se je zaročil najmlajši sin ameriškega predsednika John z Ano Lindsay Clarkovo.

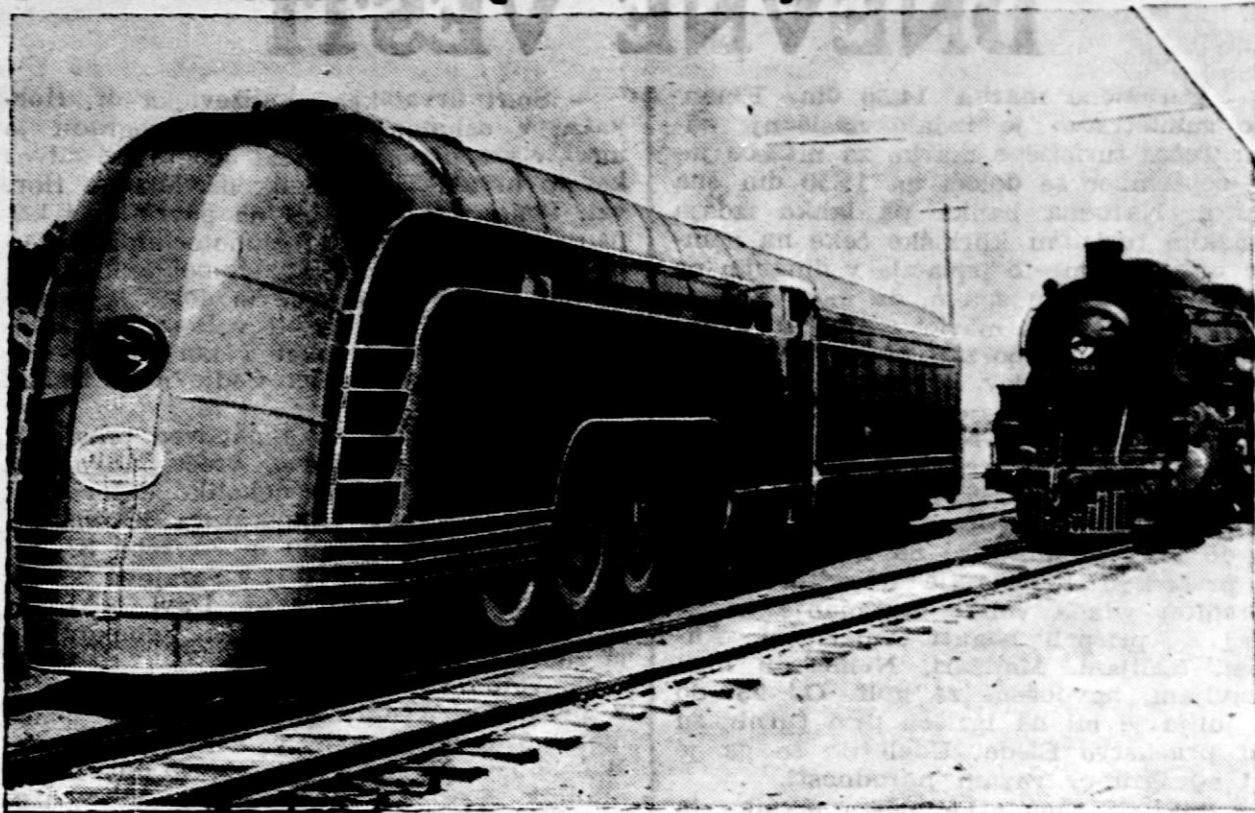

John Roosevelt in njegova soproga

Zaradi je kmalu sledila poroka in ameriški listi so zopet na dolgo in široko pisali o Rooseveltovi rodbini. Pisali so pa tudi, kako se mlada razumeta, kaj preživljata medene tedne, kaj je doživela nevesta in kakšno preteklost ima za seboj, kakšna je bila svatba in nevestina poročna obleka itd. Ženski svet je najbolj radoveden, kakšno obleko nosi na poroki tako bogata nevesta. Nevestina obleka je bila rejena iz belega organdija, za okraske so pa porabili 60 m sivljenih trakov. Tašča, Rooseveltova soproga, prva dama Amerike, ji je podarila krasno biserno ogrlico. Poroka je bila v mestecu Nahant v državi Massachusetts, kjer je bilo zbranih 20.000 radovednežev. Na poročno gostijo je bilo povabljenih samo 500 gostov.

Vlak, ki prevozi 200 km na uro

Parna lokomotiva uspešno tekmuje z motornimi vlaki

Nedavna rekordna vožnja prve angleške parne lokomotive popolne aerodinamične oblike, s katero je bila dosežena hitrost 200 km na uro, je pomenila več, nego navadno prekositev rekorda. Pokazala je namreč, da parne lokomotive grafičarji tehnik še niso izpregovorili zadnje besede in da bi bilo še pregodaj prorokovati, da bo parna lokomotiva v doglednem času izločena iz osebnega prometa, da jo bo izpodrinil aerodinamični motorni vlak. Nove izkušnje v Angliji so parni lokomotivi zopet priborile odgovarjajoče mesto za več desetletij. To je zlasti važno za nas, kajti v naši državi imamo toliko premoga, da bi nastala v premogovni industriji najhujša kriza, če bi železnice ne rabile toliko premoga.

Pred leti se je mnogo govorilo o bodočnosti železnice in njihove ureditve. Na cestah se je pojavil nevaren tekmeč v avtomobilih, ki ne potrebujejo tračnic in je torej njihov promet iz gotovega vidika ugodnejši. Na železniških tračnicah se je pa odločalo o električnih in motornih lokomotivah. Za motorije je govoril cenejši promet — saj so lažji od lokomotive, da jim ni treba vleči toliko mrtve teže — za električne lokomotive pa je čistota ter mira in hitra vožnja. Po tem je pa naenkrat posegla v to tekmo zopet stara lokomotiva. Skozi desetletja se ni bila izpremenila. Zdalj je pa naenkrat napravila skok, ki je mahoma razorožil dvomljivce o njeni bodočnosti. Nekoč se je trdilo, da ni mogoče prilagoditi parne lokomotive modernim zahtevam zlasti zato, ker se ne da vsiliti v aerodinamični suknjič. V najboljšem primeru so obesili na njo ploščevino, ki je nekoliko ublažila zračni odpor. Toda kam s tem v primeri z motornimi vlaki. Inženjerji se pa ne dajo lahko ugnati. Preizkusili so to in ono, izdelali več sto modelov, s katerimi so delali poskuse v predorih, kjer so umetno metali na modele tako močne zračne toke, kakor da bi vozili s hitrostjo 250 km. Pri tem so ugotavljali, kaj še kaj manjka, kakšne so še ovire, dokler ni nastala idealna aerodinamična oblika. Šele potem so izdelali lokomotivo v naravni velikosti in ta je dosegla z odgovarjajočimi vagoni hitrost 200 km na uro.

Vlak prejšnjega tipa, ki je vozil s hitrostjo 150 do 160 km na uro in drugi podobni vlaki, je potreboval 1400 HP samo zato, da je premagal zračni odpor. Novi aerodinamični vlak pa potrebuje zato samo 336 HP. Poraba kurjave se je znižala skoraj za četrtino. In železnica, ki je tako srečno preizkusila prvo parno lokomotivo aerodinamične oblike, je že naročila več takih lokomotiv in pripadajočih vagonov. Toda inženjerji pravijo, da še niso izpregovorili zadnje besede. Parna lokomotiva bodo vozile še ekonomičneje. Doslej se rabi razmeroma nizek pritisk. Toda kapaciteta in ekonomičnost izrabljene pare se dviga nesorazmerno hitro s povečanjem pritiska. Zato v Angliji zdaj preizkušajo parne kotle, ki bi vzdržali 4 do 6 krat večji pritisk od onega na sedanjih lokomotivah. S tem hočejo prihraniti še 15% kurjave.

Novo tehnično izboljšanje se obeta v avtomatizaciji kurjavi z moko in drobnim zmelcem. Prekomerna poraba kurjave je namreč neracionalna, kurjaki morajo opravljati zelo naporno delo. Premogovni prah, puhanjen avtomatično pod kotel, se pa vname hipoma in izloči zadnje kalorige toplote. Inženjerji hočejo priti do živega tuda tresenju in počasnemu pogonu parne lokomotive. V Ameriki izdelujejo lokomotive s 16 parnimi valjarji. Te lokomotive imajo štiri pare po-

gonskih koles. Vsak par poganja parni agregat na štiri valjarje. Lokomotiva se pože tako hitro napreje kakor električna in med vožnjo se ne trese. Manj pa trpe pod tako lokomotivo tudi tračnice. Odpor zraka je tu skrčen na minimum. Druga novost, ki jo zdaj preizkušajo v Angliji in Ameriki, so turbinske lokomotive. Inženjerji Union Pacific so izdelali kombinirano parno električno lokomotivo. Turbina v nji gonj električni generator, ki ga napajajo elektromotorji, ti pa gonijo kolesa. Rezultat je združitve prednosti parne in električne lokomotive, ne da bi bilo treba elektrizirati progo. Baje se je s tem povečala kapaciteta pri enakih porabi kurjave skoraj za 100% v primeri z lokomotivami starejšega tipa.

Samo ob sebi umemo, da prinese tako veliko povečanje hitrosti — na dolgih progah do 200 km na uro — nove probleme. Treba bo zavarovati vlake pred iztirjenjem, konstruirati vagona, ležeče trdnje na tračnicah, izločiti močne tresljaje na spojih tračnic itd. Toda to niso naloge, ki bi jim ne bili kos železniški tehniki, saj z njimi že računajo.

Občutek manjvrednosti

Ljudje žive v sporu odnosno protislovju s svetom in samimi seboj. S tem, kar se godi okrog nas, se vsak človek najraje in največkrat ukvarja. Razen tega pa pridemo pogosto navzkriž sami s seboj. Razmišljamo o sebi, zavzemamo stališče do tega, kaj smo storili ali kaj še hočemo storiti, odobravamo eno, odklanjamo drugo, vselimo se svojih dejanj ali pa smo nesrečni, če o njih razmišljamo. Konfrontirani sami s seboj doživljamo to, kar imenujemo moderna psihoterapija občutek manjvrednosti.

Kaj je občutek manjvrednosti? To je mučno stanje občutka lastnega vrednote. nja. Od kod izvira? Iz prizadevanja ostati močan, nadaren in ugleden človek. Kar zamislimo se vase. Ta si prizadeva biti eleganten, oni bi rad samozavestno nastopal, tretji nikoli ne pozabi naglašati svojega višjega družabnega položaja, četrti se bori žilavo za uspeh v poklicu, ki naj mu prinese toli zaželeno spoštovanje in ugled. In pogosto vse to ni brez pritiska samoljublja, občutljivosti do kritike in slabosti do hvale. To prizadevanje po uveljavljanju nosi s seboj duševno reakcijo — občutek manjvrednosti. To so boleste čutne reakcije na zavest, da smo manjvredni od drugih, da manj pomenimo.

Če prevlada v človeku ta negativna konfrontacija s samim seboj, vodi to do globokih izprememb vsega njegovega življenja. Taki ljudje postanejo malodušni, črnogledi, izgube vsako veselje do dela in do življenja vobče. Večkrat izgube tudi telesno ravnovesje. Najlažje pomagamo človeku, če mu olajšamo pot do uspeha, kar je pa zdaj praktično skoraj nemogoče. Vse moderne metode pa kažejo na to, da se mora človek sam naučiti vrednotiti svoje življenje.

NUJNO DELO

— Čuj, ženica, ne vem, kdaj se danes vrnem. Bojim se, da ne bom mogel pravočasno končati važnega dela. Če bi ne mogel priti k večerji, te obvestim.

— Nikar se ne trudi. Obvestilo sem že prečitala, mogle ti je iz žepa.

— Govoriti moram z vami med štirimi očmi, pošljite ga proč.

Ona je razumela in je odgovorila z odločno kretnjo:

— Govorite lahko v pričo Marechala, njemu so znane vse moje zadeve, kakor meni sami.

— Tudi tista, ki me je privedla k vam? — je vprašal Cayrol presenečeno.

— Da, tudi tista. Morala sem imeti nekoga pri sebi, s komur bi mogla govoriti o nji, sicer bi se bila zadušila. Povejte torej, kaj je vas privedlo k meni... Princ?

— Da, za princa gre, — je vzkliknil Cayrol nevoljno. — Peter je prispel.

Gospa Desvarennesova je naglo vstala. Kri ji je pritisknila v obraz, oči so se ji zaiskrile in usta so se ji odprla k radostnemu nasmehu.

— Končno! je vzkliknila. — Toda kje je? Kako ste zvedeli za njegov prihod?

— Ah, bože moj, čisto slučajno. Včeraj sem se napotil v Fontainebleau na lov in vračal sem se danes z jutranjim ekspresom... Ko sem prispel v Pariz in stopil na peron, sem zagledal pred seboj visokega, bradatega moža. Čim me je zagledal, je zaklical: Ah, Cayrol! Bil je Peter. Spoznal sem ga samo po glasu. Zelo ga je izpremenila brada in poiti je bronaste kakor Afričan.

— Kaj je vam dejal?

GEORGES OHNET:

SERGEJ PANIN

ROMAN

— No, — je dejal Cayrol plaho, videč pred seboj tiho in vase pogreznjeno gospo, — veseli me, ko vidim, da niste več tako razburjeni. Gospodična Mihelina je vam povedala tehtne razloge.

— Tehtne razloge, — je vzkliknila gospa Desvarennesova z naglo kretnjo, zadnjim odsevom razpršene nevihte. — Plakala je, to je vse. Vi pa veste, da ne vem niti kaj govorim in kaj delam, kadar joče. Srce mi trga s svojimi solzami in ona to dobro ve. Ah, to je velika nesreča, če preveč ljubimo svoje otroke.

Ta samonikla žena je bila premagana in čutila je, da ni prav, da se je dala premagati. Zato se je globoko zamislila. Pozabila je na Cayrolovo navzočnost, mislila je na bodočnost, ki jo je bila pripravila Mihelini in da jo je le-ta v svoji brezskrbnosti hipoma uničila. Peter, sirota, bi bil postal prvi sin gospodarice doma. Živel bi bil v njenem domu, na stara leta bi ji lajšal življenje s skrbjo in ljubeznijo in pa, bil je tako ugleden, da bi bil moral doseči sijajen položaj. Bila bi mu pripomogla k temu in veselila bi se bila njegovih uspehov. Zdalj je pa vsa ta lepa stavba porušena, ker je ta Panin zastavil Mihelini pot. Tuj pusto-

lovec, morda princ, kdo bi mogel to vedeti? Lagati je zelo lahko, če je treba iskati dokaze laži onstran meje.

In prav njena hči se zaljubi v takega gidalina, hrepenčajo po njenih milijonih. In ona mora mirno gledati, kako se prikrade tak človek v njeno rodbino, da ji ukrade Mihelinino ljubezen in poseže prav do dna njene blagajne. Hipoma je prisegla Paninu smrtno sovraštvo in sklenila storiti vse, kar bo v njenih močeh, da bi ne prišlo do zakonske zveze, po kateri je njena hči tako koprnela.

Iz teh misli jo je zdrnil Cayrol glas. Cayrol je hotel vedeti, kaj naj princu sporoči. Kaj naj mu poreče?

— Povejte temu gospodu, — je dejala gospa Desvarennesova, — naj neha iskati priložnosti srečanja z mojo hčerko. Če je dovolj olikan, bo tudi razumel, da mi celo njegovo bivanje v Parizu ni po volji. Prosim ga, da se umakne za tri tedne. Potem se lahko vrne in jaz se obvežem, da mu bom odgovorila.

— Ali mi obljubite, da mi ne boste zamerili, da sem prevzel to poslanstvo?

— Obljubim vam to pod enim pogojem, da namreč nikomur ne boste niti z besedico omenili tega, kar se je davi zgodilo tu. Nič ne sme niti stlfuti, kaj je vas privedlo k meni.

Cayrol je prisegel, da bo molčal in prisegel je držal. Princ Panin je še istega večera odpotoval v Anglijo.

Gospa Desvarennesova je bila žena naglih odločitev.

Vzela je pisemski papir in s svojo veliko pisavo je napisala naslednje vrstice na Petrov naslov:

— Če nočete po svojem povratku najti Mihelino omoženo, se nemudoma vrni.

To grozljivo pismo je poslala mladeniču, ki se je prav kar mudil v Tripolisu.

Potem se je pa zopet lotila svojih trgovskih poslov, kakor da se ni nič zgodilo. Njen neprodni obraz ni v teh treh tednih niti za hip izdal težkih bojov njenega srca.

Po gospe Desvarennesovi določeni rok bi bil moral princu poteti tistega jutra.

Strupenost, s katero je sprejela lastnica podjetja zastopnika vojnega ministrstva, je kazala na razburjenje, izvirajoče iz nujnosti blizajoče se odločitve. Skozi osem dni je vsako jutro pričakovala Petra. Kolebajoč med neobhodnostjo izpolniti obljubo glede odgovora princu in željo videti njega, ki ga je ljubila kot svojega sina, približati se globinam njegovega srca in črpati nove sile iz njegovega obupa, skoraj ni živela.

Mislila je na to, da bi si izprošila od princa novo odgovoritev in zato je bila njena edina želja, da bi Cayrol prišel.

Le-ta je prišel kot nalašč. Njegov obraz je bil resen, kakor da prinaša važne novice.

S pogledom je pokazal na Marechala, kakor bi hotel reči gospe Desvarennesovi: